

COL·LEGI
DE PEDAGOGS
DE CATALUNYA

Bullying- Assetjament escolar-

Bullying és un terme anglès que fa referència a l'assetjament escolar. L'assetjament escolar és qualsevol maltracte psicològic, verbal o físic produït entre els escolars de forma reiterada. És una forma de violència en la que predomina la violència emocional. Aquests actes agressius són habituals que es produeixin entre nens i nenes en procés d'entrada a l'adolescència.

"*Ser el millor*" a qualsevol preu és una ideologia que ha estat acceptada socialment per amagar les relacions de poder i establir rols segurs de convivència.

S'ha de tenir en compte que no hi ha regles escrites que determinin el caràcter d'una persona però sí que és fonamental la figura dels progenitors, ja que un individu defineix la seva personalitat els sis primers anys de vida, i en aquesta etapa, haurà de ser recolçat per tal d'assegurar-se certa estabilitat. Per exemple, la sobreprotecció excessiva per part dels pares i mares que es transmet de manera inconscient, moltes vegades no permet que el subjecte pugui assolir els seus objectius confiant en els seus esforços.

¿Com es produeix l'assetjament escolar?

Hem de tenir en compte que un nadó arriba al món indefens i sense cap noció del que està bé o malament, no sap valdre's per sí mateix i tot el que va fent seu, el que va incorporant és el que els pares o cuidadors li proporcionen. No distingeix entre l'amor i l'odi i passa de la tendresa a l'agressió en qüestions de segons.

El nen i la nena a mesura que va creixent ha de renunciar a moltes coses que li donaven plaer. Ha d'aprendre a compartir les joguines amb els germans, a dirigir-se als adults amb respecte, a rentar-se les mans abans de dinar, a fer els deures, a comportar-se correctament als llocs... Ha d'acceptar moltes normes que en un primer moment no entén, a canvi de conservar l'amor dels seu pare i mare. És a dir, si no fa els deures els pares s'enfaden i això l'infant ho viu com una maldat. L'agressivitat forma part del ser humà i haurà de poder gestionar-la de la millor manera possible per poder viure amb d'altres. Tothom està acostumat a petites agressions del nostre entorn: males contestacions al treball, gelosia dels compays, la mala cara d'una botiguera que ens atén a l'anar a comprar...

És necessari fer una distinció entre violència i agressivitat. En el cas del bullying, més enllà de les manifestacions violentes (pegar), les més habituals són les agressives (impedir l'accés a l'àmbit social de la persona agredida). La violència va al cos, l'agressivitat va a les relacions socials.

COL·LEGI
DE PEDAGOGS
DE CATALUNYA

S'ha descrit vuit modalitats d'assetjament escolar: bloqueig social, fustigació, manipulació, coaccions, exclusió social, intimidació, agressions, amenaces.

El bloqueig social és la que té més incidència i agrupa accions d'assetjament escolar que cerquen bloquejar socialment a la víctima. Totes elles cerquen l'aïllament social i la seva marginació imposada per aquestes conductes de bloqueig.

Són exemples, les prohibicions de participar en grup, de comunicació amb d'altres o que ningú parli o es relacioni amb l'afectat. Aquesta conducta presenta al nen/a socialment com algú dèbil, indefens, indigne...

L'assetjament escolar sempre ha existit. ¿Però quines raons socials fan possible que apareixin aquests fets actualment?

La violència es situa en el declivi de la imatge social del professorat. Així trobem molts casos on la persona docent queda desautoritzada del seu rol davant els pares i els alumnes. Té més pes el criteri de l'alumne que no pas el del professor.

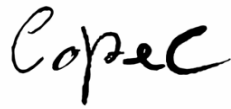
Una de les altres raons socials és l'increment de suports digitals (internet, mòbils..) on apareixen imatges de violència i agressions juntament amb la proliferació de "reality shows" televisius on abunden actes i conductes agressives i violentes.

També trobem que en l'etapa de l'adolescència un cerca la seva identitat sexual i els referents femenins i masculins vénen marcats pels estils de vida, de roba... i no per una elaboració psíquica d'aquests referents. Un ha de ser com els demés: "normal". Els subjectes comparteixen un imaginari social (vestimenta, amics, pentinat...) del qual queden exclosos, separats, els estranys que no segueixen determinats cànons.

El pànic de veure's exclòs d'un espai compartit (xat, colla, cercle del pati..) i dels beneficis identitaris que comporta, fa que el subjecte s'anticipi a la seva definició per temor a ser exclòs. Per això el bullying comporta un ternari format per agressors, la víctima i un grup d'espectadors. El seu desig és clar: callar, aplaudir per no convertir-se en víctimes.

¿Com afrontar aquests casos?

Els pares i els educadors han de poder produir un espai de diàleg on el nen/a pugui exposar el seu drama sense sentir que, una vegada més, com a l'escola, està en una posició indefensa i davant una figura de poder. No hem d'oblidar que per tal que pugui créixer un adolescent necessita rebel·lar-se contra els pares i per tant no l'hem de tractar com un nen/a sinó com un adult en una complexa situació, no tractar-lo com una víctima sinó donar-li recursos per responsabilitzar-se i canviar de posició.

COL·LEGI
DE PEDAGOGS
DE CATALUNYA

Els pares i mares han de potenciar la seguretat, és a dir, el que no es pot fer és que per por als contagis no el portin a la guarderia o per por a no esoltar-lo quan plora dormi sempre a l'habitació dels pares... Generalment els pares que transmeten impaciència, insatisfacció i el seu propi nerviosisme als fills, aquests tenen més dificultats per a poder ser autònoms i sentir-se segurs a d'altres indrets com l'escola.

La indicació principal és prendre distància i intentar desafectivitzar la situació per poder cercar solucions i no sols calmar l'afectat. És a dir, no sols fer-li d'ambulància sinó també de cirurgia.

Eva Font García

Grup de Treball de Salut, Terapèutica i Qualitat de Vida

Col·legi de Pedagogs de Catalunya (COPEC)